

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні групи забезпечення
спеціальності 101 Екологія
від « 14 » 09 2023 року
протокол № 1
Голова групи Чугай А.В.

«УЗГОДЖЕНО»

Декан природоохоронного факультету
Чугай А.В.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
**«ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ
СТАЛОГО ТУРИЗМУ»**

(назва навчальної дисципліни)

101 «Екологія»

(шифр та назва спеціальності)

Організація еколого-туристичної діяльності

(назва освітньої програми)

бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна

(форма навчання)

4

(рік навчання)

VII

(семестр навчання)

2/60

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

Економіки природокористування

(кафедра)

Одеса, 2023 р.

Автори: Андрущенко О.С., доцент кафедри економіки природокористування, к.е.н., доцент

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри економіки природокористування від «21» серпня 2023 року, протокол № 1.

Викладачі: лекційні заняття: Андрущенко О.С., доцент кафедри економіки природокористування, к.е.н., доцент

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

практичні (семінарські) заняття: Андрущенко О.С., доцент кафедри економіки природокористування, к.е.н., доцент

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Формування знань, умінь і навичок і світогляду, необхідних для прийняття рішень у їхній подальшій професійній діяльності у сфері туризму, екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування згідно з принципами сталого розвитку.
Компетентність	Розуміння процесів сталого розвитку, формування управлінських механізмів для реалізації рішень щодо забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем.
Результат навчання	Знати, розуміти теоретичні засади сталого розвитку і вміти вирішувати практичні проблеми у туристичній сфері, з урахуванням світового досвіду.
Базові знання	<ul style="list-style-type: none"> • основні засади концепції сталого розвитку на рівні новітніх досягнень; • основні еколого-економічні системні принципи забезпечення сталого розвитку; • оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та туристичної діяльності на довкілля; • застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.
Базові вміння	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати концептуальні екологічні закономірності у туристичній діяльності; • обґрунтовувати вибір індексів та індикаторів сталого розвитку конкретної соціо-екосистеми; • користуватися нормативно-правовою базою забезпечення сталого розвитку на національному та міжнародному рівнях; • використовувати сучасні інформаційні ресурси.
Базові навички	<ul style="list-style-type: none"> • застосування сучасних рекомендацій щодо підвищення ефективності реалізації Концепції сталого розвитку у сучасних соціально-економічних умовах.
Пов'язані силлабуси	немає
Попередня дисципліна	немає
Наступна дисципліна	немає
Кількість годин	лекції: 15 год.; практичні заняття: 15 год.; самостійна робота студентів: 30 год.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ		
	Тема 1. Теоретико-методичні аспекти сталого розвитку	3	2
	Тема 2. Міжнародний досвід та роль ООН у визначенні засад сталого розвитку	2	2
	Тема 3. Сталий туризм: основні передумови, концепції та стратегії	2	2
	ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ		
	Тема 4. Екологічна складова сталого розвитку	3	2
	Тема 5. Основні економічні аспекти сталого розвитку	2	2
	Тема 6. Інструменти стимулювання сталого розвитку туризму	3	
	Модульна контрольна робота (МКР-1)		5
	Підготовка до залікової контрольної роботи		5
	Разом:	15	20

Консультації: Андрущенко Олеся Сергіївна, згідно із затвердженим графіком ауд. 308 (НЛК № 2).

2.2. Практичний модуль

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Практичний модуль 1		
	1. Стандарти безпеки, якості та екологічності в сфері туризму	5	2
	2. Екологічний збиток від впровадження туристичної діяльності	5	2
	3. Вуглецевий слід від впровадження туристичної діяльності	5	1
	Контрольна робота (КР-1)		5
	Разом:	15	10

Консультації: Андрущенко Олеся Сергіївна, згідно із затвердженим графіком ауд. 308 (НЛК № 2).

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-ЛІ	• Підготовка до лекційних занять	10	1-15 тижні
	• Підготовка до модульної контрольної роботи	5	14 тиждень
	• Модульна контрольна робота (МКР-1) (обов'язково)		14 тиждень
ЗМ-ПІ	• Підготовка до практичних занять	5	1-7 тижні
	• Підготовка до модульної контрольної роботи	5	6 тиждень
	• Модульна контрольна робота (практ. частина) (КР-1) (обов'язково)		6 тиждень
	Підготовка до залікової контрольної роботи	5	15 тиждень
	Разом:	30	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ЛІ.

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

Формами контролю засвоєння *теоретичних* знань є усне опитування під час лекційних занять (поточний контроль), модульні контрольні роботи за кожним змістовним модулем (внутрішньо семестровий контроль), виконання залікової контрольної роботи (підсумкова атестація).

Загальна сума балів, яку одержують студенти за всіма змістовними модулями дисципліни «Еколого-економічні засади сталого туризму», становить **100 балів** (теоретична частина – **50 балів**, практична частина – **50 балів**), вона формує інтегральну оцінку поточного контролю студентів з цієї навчальної дисципліни та є підставою до допуску до заліку.

Контроль проводиться після вивчення лекційного матеріалу модуля ЗМ-ЛІ в формі письмової модульної контрольної роботи МКР-1 тестового типу в якій студенти відповідають на 20 запитань. Результати роботи оформлюються на окремому аркуші. Час, що виділяється на виконання МКР-1 визначається при видачі завдання і не перевищує 1 академічної години

Максимальна оцінка за контрольну роботу складає **50 балів** або 2,5 бали за одну правильну відповідь. Критерії оцінювання результатів контрольного заходу: правильна відповідь на 20 запитань – відмінно (50 балів), правильна відповідь на 16-19 запитань – добре (40-47.5 балів), правильна відповідь на 12-15 запитань – задовільно (30-37.5 балів), правильна відповідь менше ніж на 12 запитань – незадовільно (менше 30 балів).

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ПІ.

Контроль проводиться після вивчення матеріалу практичного модуля ЗМ-ПІ в формі письмової контрольної роботи КР-1 відкритого текстового типу, що передбачає

створення студентом розгорнутої відповіді на задану тему у вигляді есе. Результати роботи оформлюються на окремому аркуші. Час, що виділяється на виконання КР-1 визначається при видачі завдання.

Максимальна оцінка за контрольну роботу складає **50 балів**. Для отримання максимального балу контрольного заходу в роботі необхідно представити правильно сформульовану тезу, навести доречні аргументи, що мають бути підкріплені принаймні одним розгорнутим прикладом, продемонструвати зосередженість на запропонованій проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність та послідовність викладу) та зробити висновок, що відповідає запропонованій темі й органічно пов'язаний із тезою, аргументами та прикладами.

3. Методика оцінювання за всіма змістовними модулями.

Підсумковою оцінкою за всіма змістовними модулями (ОЗ) буде сума балів за лекційний і практичний модулі.

4. Методика проведення та оцінювання підсумкового контрольного заходу.

Питання про допуск до семестрового заліку розглядається тільки за умови, якщо за практичні і теоретичні модулі студент виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою і набрав за модульною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за практичну частину (25 балів) та теоретичну частину (25 балів). В іншому випадку студент вважається таким, що не виконав навчального плану дисципліни і не допускається до заліку.

Формою підсумкового семестрового контролюючого заходу є залік. Залікова контрольна робота проводиться на останньому занятті з дисципліни. Завдання залікової контрольної роботи з дисципліни «Еколого-економічні засади сталого туризму» являють собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих питань. Тестові питання кожного питання формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань. Повна правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у **5 балів**. Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає **100 балів**. Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за 4-х бальною системою відповідно до наступної шкали - **за правильну відповідь: на 18-20 тестів (90-100%) – «відмінно»; на 15-17 тестів (74-89%) – «добре»; на 12-14 тестів (60-73%) – «задовільно»; на менш ніж 12 тестів (<60%) – «незадовільно».**

5. Методика підсумкового оцінювання за дисципліну.

Сума балів, яку одержав студент за всі контрольні роботи з практичної та теоретичної частини формують інтегральну оцінку студента з навчальної дисципліни.

Інтегральна оцінка (В) за дисципліну розраховується за формулою:

$$B = 0,75 \times O3 + 0,25 \times O3KP,$$

де B – інтегральна оцінка поточної роботи студента в 100-бальній шкалі по дисципліні; O3 – оцінка роботи студента за змістовними модулями, O3KP – оцінка залікової контрольної роботи, яка проводиться на останньому занятті з дисципліни за тестами оцінки знань базової компоненти навчальної дисципліни та має бути виконана на $\geq 50\%$ від максимальної оцінки.

Наприкінці сесії студент отримує інтегральну оцінку з дисципліни (зараховано) за всіма системами оцінювання за наступних умов:

- студент не має на початок заліково-екзаменаційної сесії заборгованості по дисципліні,
- студент має на останній день семестру підсумкову суму балів поточного контролю достатню для одержання позитивної оцінки ($O3 \geq 60\%$),
- студент має $O3KP \geq 50\%$ від максимально можливої суми балів за залікову контрольну роботу.

Студенти, які на останній день семестру мають заборгованість з теоретичної та практичної частини курсу, не допускаються до підсумкового семестрового контролю до моменту ліквідації цієї заборгованості.

Студенти, які на протязі заліково-екзаменаційної сесії ліквідували заборгованість з теоретичної та практичної частини навчальної дисципліни – допускаються до комісії.

Атестація студентів комісією проводиться після закінчення заліково-екзаменаційної сесії до початку наступного семестру. Її строки визначаються наказом по університету. Оцінка за відповіді по тестових завданнях може бути тільки «зараховано» або «незараховано». Студенти, які не ліквідували до дня проведення комісії заборгованість по теоретичній та практичній частині навчального курсу, не допускаються до підсумкової атестації комісією.

Інтегральна оцінка (B) за дисципліну за всіма системами оцінювання наведена у наступній таблиці:

Визначення	За системою університету (у відсотках)	За національною системою	За шкалою ECTS
відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100	зараховано	A
вище середнього рівня з кількома помилками	82-89,9	зараховано	B
в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81,9	зараховано	C
непогано, але зі значною кількістю помилок	64-73,9	зараховано	D
виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63,9	зараховано	E
з можливістю перескладання	35-59,9	зараховано	FX
з обов'язковим повторним курсом навчання	1-34,9	зараховано	F

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Рекомендується наступний порядок вивчення дисципліни «Еколого-економічні засади сталого туризму»:

- зміст кожної теми курсу вивчається за допомогою навчальної та методичної літератури, що наведена в списку;
- після засвоєння змісту кожної теми курсу потрібно відповісти на «питання самоперевірки», що наведені у даних методичних вказівках і відповідній літературі;
- якщо виникли питання при вивченні теоретичного матеріалу або при виконанні контрольних робіт, то потрібно звернутись до викладача, який читав лекції.

3.1. Модуль ЗМ-Л1 «Основні принципи управління сталим розвитком. Теоретико-прикладні аспекти реалізації Концепції сталого розвитку»

3.1.1. Повчання

Тема 1. Теоретико-методичні аспекти сталого розвитку. Мета і завдання сталого розвитку. Теоретичні аспекти сталого розвитку. Історичні аспекти сталого розвитку. Причини зародження та поширення ідей сталого розвитку. Передумови сталого розвитку. Основні цілі сталого розвитку, його принципи та рівні. Класифікація концепцій сталого розвитку. Особливості цілей сталого розвитку до 2030 року. Сталий розвиток: підсумки і проблеми реалізації.

Література [2, с.411-433; 3, с.7-19; 4, с.17-37]

Тема 2. Міжнародний досвід та роль ООН у визначенні засад сталого розвитку. Глобальні проблеми людства, роль ООН у виробленні підходів до їх розв'язання. Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.). Програма дій «Порядок денний на XXI століття» (AGENDA 21). «Цілі розвитку тисячоліття». Саміт тисячоліття (2000 р.). Світовий саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002р.). Саміт з реалізації «Цілей розвитку тисячоліття» (2010 р.). Конференція ООН зі сталого розвитку «Ріо + 20» (2012 р.).

Література [1, с.13-23; 4, с.49-72]

Тема 3. Сталий туризм: основні передумови, концепції та стратегії. Інформаційне забезпечення сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку. Показники сталого розвитку туризму. Особливості сталого розвитку відповідно до специфіки галузі туризму. Майбутнє сталого розвитку туризму як глобальної концепції розвитку людства. Сталий розвиток туризму в регіоні та Україні. Основи організації сталого розвитку в туризмі.

Література [3, с.32-52, 74-87]

Тема 4. Екологічна складова сталого розвитку. Актуальність екологічно збалансованого розвитку. Основні екологічні проблеми України. Екологічні проблеми у стратегії національної безпеки. Пріоритети збалансованого розвитку. Екологізація системи управління туристичною діяльністю. Передумови проведення екологізації туристичної діяльності. Поняття екологізації туризму та її значення для сталого розвитку.

Література [1, с.24-43, 69-111]

Тема 5. Основні економічні аспекти сталого розвитку. Економічний розвиток та економічне зростання. Фактори економічного зростання і сталий розвиток. Поняття індикаторів розвитку людини і суспільства. Системи індикаторів сталого розвитку. Система екологічних індикаторів. Система індикаторів, розроблена Комісією ООН зі сталого розвитку. Економічне обґрунтування концепції сталого розвитку.

Література [2, с.511-560; 3, с.65-73]

Тема 6. Інструменти стимулювання сталого розвитку туризму. Роль науки та освіти у визначенні засад сталого розвитку. Розвиток ідей і практики соціального партнерства. Основні фактори посилення впливу громадськості на процеси глобального управління. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Основні заходи для досягнення сталого розвитку населених пунктів різних адміністративних рівнів. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку туризму.

Література [5, с.111-176]

3.1.2. Питання для самоперевірки

Запитання, що входять до тестів модуля ЗМ-Л1 являють собою *базові знання* та необхідний мінімум знань, який потрібний для засвоєння дисципліни «Еколого-економічні засади сталого розвитку» наведені нижче:

1. *Яка основна мета сталого розвитку?*
2. *Які основні цілі сталого розвитку, визначені організацією ООН?*
3. *Визначте пріоритетні напрями розвитку сучасного суспільства*
4. *Дайте визначення поняття «сталий розвиток».*
5. *Які блоки завдань сталого розвитку можна визначити?*
6. *Економічний, екологічний та соціальний блок сталого розвитку.*
7. *Основні постулати Стокгольмської декларації ООН.*
8. *Яка основна проблематика розглядалася на конференції ООН у Ріо-де-Жанейро?*
9. *Які основні концепції сталого розвитку у національних стратегіях сталого розвитку?*
10. *Які основні механізми реалізації Концепції сталого розвитку?*
11. *Які основні нормативно-правові документи, що регулюють втілення економічних, екологічних та соціальних засад за принципами сталого розвитку?*
12. *Назвіть громадські організації, які формують сталий розвиток в країні.*
13. *Визначте інформаційний базис сталого розвитку.*
14. *Що таке «індекс» та «індикатор» сталого розвитку?*

15. Визначте фактори інформаційного забезпечення сталого розвитку.
16. *Які індикатори Концепції сталого розвитку ООН?*
17. *Основні екоіндикатори сталого розвитку.*
18. *В чому історичне значення Конференції РІО-92?*
19. Назвіть елементи дорожньої карти розвитку туризму до 2026 року.
20. *Які основні нормативні документи регламентують сталий розвиток на міжнародному рівні?*
21. Декларація про захист навколишнього середовища та його розвиток.
22. Конвенція про зміну клімату
23. Конвенція про біологічне різноманіття
24. *Які компоненти сталого розвитку?*
25. Визначте загрози та ризики для сталого розвитку.
26. Опишіть фінансові показники сталого розвитку.
27. *Визначте економічні показники сталого розвитку.*
28. *Охарактеризуйте екологічні показники сталого розвитку.*
29. Охарактеризуйте принцип взаємозалежності сталого розвитку.
30. Охарактеризуйте принцип різноманітності сталого розвитку.
31. *Охарактеризуйте принцип вичерпності сталого розвитку.*
32. Охарактеризуйте принцип прав та обов'язків сталого розвитку.
33. Охарактеризуйте принцип запобіжних заходів сталого розвитку
34. *Охарактеризуйте демографічні проблеми людства.*
35. Визначте соціальні гарантії, на які має право людина у розвиненому суспільстві.
36. *Охарактеризуйте Індекс розвитку людського потенціалу.*
37. *Опишіть Індекс екологічної стійкості.*
38. *Охарактеризуйте поняття «Зелений ВВП»*
39. *Перерахуйте екологічні аспекти сталого розвитку.*
40. У чому полягає процес забезпечення екологічного розвитку.
41. *Охарактеризуйте поняття «природних систем».*
42. Визначте глобальні документи у сфері сталого розвитку
43. Які специфічні характеристики сфери туризму, впливають на організацію реалізації Концепції сталого розвитку?
44. *Перелічіть 17 основних цілей сталого розвитку, задекларованих ООН.*
45. *Які фактори негативно впливають на розвиток туризму?*
46. Вплив глобальної економічної та політичної кризи на розвиток туризму.
47. Чому розв'язання глобальних проблем потребує міжнародної наукової і державної співпраці?
48. *Етапи розробки регіональної комплексної програми*
49. Як ви можете визначити сучасний екологічний стан в Україні?
50. Чому людська діяльність, що базується на засадах техногенної цивілізації, спричиняє екологічну кризу?

Примітка:

Курсивом виділено питання для самоперевірки базових результатів навчання

3.2. Модуль ЗМ-П1 «Практичний модуль»

При вивченні практичного модуля студенти набувають знання про сутність та змістовний взаємозв'язок основних понять, що утворюють теоретичний фундамент концепції сталого розвитку суспільства; методики виявлення залежностей між показниками та чинниками сталого розвитку економічних систем, виявлення внутрішніх взаємозв'язків між індикаторами сталого розвитку країн світу, особливості економіки країн світу та ухвалення рішень щодо резервів забезпечення сталого розвитку.

Перевірка якості засвоєних знань і одержаних навичок при вивченні цього модуля здійснюється викладачем під час проведення практичних занять шляхом перевірки розгорнутої відповіді на задану тему у вигляді есе.

Вимоги до оформлення есе: текст (українською мовою) друкується з використанням комп'ютерної техніки. Формат аркуша А4 210x297, орієнтація книжкова. Шрифт: гарнітура – Times New Roman, кегель 14. Поля: 2,5, 2,5, 2,5, 2,5 см. Абзацний відступ – 1 см. Міжрядковий інтервал – полуторний. Переноси не використовуються. Вирівнювання тексту за шириною.

Ілюстрації та таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ними. Рисунок позначається словом "Рис.....", яке разом з назвою розміщують по центру ілюстрації. Цифровий матеріал оформлюють у вигляді таблиць, нумерація яких аналогічна нумерації рисунків. Назва таблиці розміщується зверху її.

Посилання на літературні джерела наводять після їх використання за текстом у квадратних дужках.

Структура есе: має містити актуальність, мету, завдання дослідження, результати дослідження, висновки, список використаної літератури. Обсяг есе повинен бути близько 5-7 сторінок друкованого тексту.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л1.

<i>№</i>	<i>Тестові питання</i>	<i>Джерело</i>
1	Конференція ООН з питань довкілля та розвитку (UNCED) в Ріо-де-Жанейро визначила:	3, с.7-19
2	Термін «екологічно свідомий туризм» означає	3,с.17-37
3	Що означає поняття «сталий розвиток суспільства»	4,с.17-23
4	Що означає поняття «глобалізація»	4,с.17-37
5	Економічний вимір це:	3, с.7-19
6	Основні завдання сталого розвитку	3, с.11-12

7	Визначте тип організації, до якої належить ООН:	1, с.13-23
8	Визначте головну мету утворення ООН	4, с.17-37
9	В чому основний зміст Декларації Ріо?	4, с.49-72
10	Місцевий порядок денний на XXI століття – це:	2, с.412
11	Суб'єктами організаційно-економічного механізму екологізації є:	1, с.72
12	Основним об'єктом механізму екологізації є:	1,с.73
13	В якості керуючої підсистеми виступають	1,с.72-73
14	Економічний механізм екологізації виробництва – це	1, с.82
15	Економічна підсистема складається з таких основних елементів:	1,с.88
16	У чому полягає актуальність сталого розвитку?	3, с.9-10
17	Коли виникли ідеї сталого розвитку?	3, с.13-14
18	Головним завданням ООН є?	3, с.15
19	У якій з наведених організацій системи ООН головною метою є охорона довкілля?	3, с.16
20	В якому році був проведений саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі ?	3, с.18
21	Цілі розвитку тисячоліття були прийняті на:	3, с.12
22	Яка організація вперше запропонувала і взяла на себе впровадження концепції збалансованого (сталого) розвитку?	
23	Основні постулати національних стратегій екологічного розвитку	3, с.17
24	Які основні принципи сталого розвитку туризму?	3, с.16
25	Які чинники стимулюють туристичну індустрію розвиватися відповідно до концепції сталого розвитку?	3, с.42
26	У чому сутність концепції допустимого навантаження?	3, с.48
27	Які нормативно-правові документи визначають порядок складання прогнозів, програм, планів соціально-економічного розвитку регіонів?	3, с.32-52
28	Яка складова концепції сталого розвитку спрямовується на збереження цілісності природних систем?	2,с.411-413
29	Певні, доступні для спостереження та вимірювання, характеристики, нормативи і умови, які дозволяють робити висновки про стан та зміни, які відбуваються в навколишньому середовищі – це?	4,с.17-37
30	Де було підкреслено важливість впровадження принципів сталості в розвиток туризму, зважаючи на значну енергомісткість даного сектору економіки?	2,с.411-413
31	Під еколого-економічними інструментами розуміються	1,с.24-43
32	В залежності від природи впливу на економічні інтереси суб'єкта еколого-економічні інструменти умовно можна розділити на такі групи:	1,с.24-43
33	Принцип "забруднювач платить" полягає в тому, що	1,с.69-111
34	Принцип "споживач платить" полягає в тому, що	1,с.69-111
35	Плата, платежі - це:	1,с.69-111
36	Екологічне страхування - це	1,с.69-111

37	Відтворювальний механізм екологізації – це:	3,с.65-73
38	Кінцевими стратегічними цілями методів непрямого регулювання цін можна вважати:	2,с.511-560
39	Відтворення екологічного попиту - це:	1,с.24-43
40	Мотиваційний інструментарій - це:	3, с.65-73
41	В сучасній економіці на вершині піраміди економіки в розрізі природно-продуктової вертикалі знаходяться:	2,с.511-560
42	Індустріальна структура – це:	3, с.65-73
43	До напрямків здійснення екологізації виробництва відносять:	1,с.69-111
44	Організаційно-економічний механізм екологізації виробництва на загальнодержавному рівні ґрунтується на взаємозв'язку:	1,с.69-111
45	Концепція, що спрямована на оптимізацію бізнес-процесів від етапу розроблення продукту, виробництва і до взаємодії з постачальниками та клієнтами – це:	3, с.65-73
46	Якими є пріоритетні заходи щодо структурної перебудови та екологізації сфери туризму в Україні?	3,с.74-78
47	Що не належить до принципів регіональної політики України є?	3, с.65-73
48	План виконання рішень щодо реалізації концепції сталого розвитку був прийнятий на:	3,с.7-19
49	Як можна визначити стратегічну мету зміни моделей виробництва та споживання у сфері туризму в контексті реалізації екологічної політики?	5,с.111-176
50	Основні характеристики глобальної рівноваги:	4,с.49-72

4.2. Орієнтовна тематика завдань КР-1 (есе) для ЗМ-П1

1. Індекс людського потенціалу як базисний для визначення можливостей сталого розвитку.
2. Міжнародна практика реалізації ідей сталого туризму.
3. Принципи сталого туризму: еколого-збалансоване використання природних ресурсів, збереження та відновлення біорізноманіття.
4. Стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі.
5. Європейська система показників розвитку туризму – ЕСПТ (The European Tourism Indicator System – ETIS).
6. Кластерна модель організації туристичного бізнесу регіону.
7. Формування стратегії сталого розвитку туризму.
8. Сформулювати основні проблеми та зазначити перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму в ... регіоні України.
9. Соціально-економічні передумови розвитку сталого туризму в регіонах України.
10. Шляхи забезпечення стабільного функціонування екосистем.

Для підготовки до виконання завдань КР-1 рекомендовано використовувати літературу [1-6, 9-13] та інформацію з аналітичних звітів та досліджень світових інформаційних ресурсів та баз даних.

Тестові завдання до залікової контрольної роботи

<i>№</i>	<i>Тестові питання</i>	<i>Джерело</i>
1	Конференція ООН з питань довкілля та розвитку (UNCED) в Ріо-де-Жанейро визначила:	3, с.7-19
2	Термін «екологічно свідомий туризм» означає	3,с.17-37
3	Що означає поняття «сталий розвиток суспільства»	4,с.17-23
4	Що означає поняття «глобалізація»	4,с.17-37
5	Економічний вимір це:	3, с.7-19
6	Основні завдання сталого розвитку	3, с.11-12
7	Визначте тип організації, до якої належить ООН:	1, с.13-23
8	Визначте головну мету утворення ООН	4, с.17-37
9	В чому основний зміст Декларації Ріо?	4, с.49-72
10	Місцевий порядок денний на XXI століття – це:	2, с.412
11	Суб'єктами організаційно-економічного механізму екологізації є:	1, с.72
12	Основним об'єктом механізму екологізації є:	1,с.73
13	В якості керуючої підсистеми виступають	1,с.72-73
14	Економічний механізм екологізації виробництва – це	1, с.82
15	Економічна підсистема складається з таких основних елементів:	1,с.88
16	У чому полягає актуальність сталого розвитку?	3, с.9-10
17	Коли виникли ідеї сталого розвитку?	3, с.13-14
18	Головним завданням ООН є?	3, с.15
19	У якій з наведених організацій системи ООН головною метою є охорона довкілля?	3, с.16
20	В якому році був проведений саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі ?	3, с.18
21	Цілі розвитку тисячоліття були прийняті на:	3, с.12
22	Яка організація вперше запропонувала і взяла на себе впровадження концепції збалансованого (сталого) розвитку?	
23	Основні постулати національних стратегій екологічного розвитку	3, с.17
24	Які основні принципи сталого розвитку туризму?	
25	Які чинники стимулюють туристичну індустрію розвиватися відповідно до концепції сталого розвитку?	3, с.42
26	У чому сутність концепції допустимого навантаження?	3, с.48
27	Які нормативно-правові документи визначають порядок складання прогнозів, програм, планів соціально-економічного розвитку регіонів?	3, с.32-52
28	Яка складова концепції сталого розвитку спрямовується на збереження цілісності природних систем?	2,с.411-413

29	Певні, доступні для спостереження та вимірювання, характеристики, нормативи і умови, які дозволяють робити висновки про стан та зміни, які відбуваються в навколишньому середовищі – це?	4,с.17-37
30	Де було підкреслено важливість впровадження принципів сталості в розвиток туризму, зважаючи на значну енергомісткість даного сектору економіки?	2,с.411-413
31	Під еколого-економічними інструментами розуміються	1,с.24-43
32	В залежності від природи впливу на економічні інтереси суб'єкта еколого-економічні інструменти умовно можна розділити на такі групи:	1,с.24-43
33	Принцип "забруднювач платить" полягає в тому, що	1,с.69-111
34	Принцип "споживач платить" полягає в тому, що	1,с.69-111
35	Плата, платежі - це:	1,с.69-111
36	Екологічне страхування - це	1,с.69-111
37	Кінцевими стратегічними цілями методів непрямого регулювання цін можна вважати:	2,с.511-560
38	Відтворювальний механізм екологізації – це:	3,с.65-73
39	Відтворення екологічного попиту - це:	1,с.24-43
40	Мотиваційний інструментарій - це:	3, с.65-73
41	В сучасній економіці на вершині піраміди економіки в розрізі природно-продуктової вертикалі знаходяться:	2,с.511-560
42	Індустріальна структура – це:	3, с.65-73
43	До напрямків здійснення екологізації виробництва відносять:	1,с.69-111
44	Організаційно-економічний механізм екологізації виробництва на загальнодержавному рівні ґрунтується на взаємозв'язку:	1,с.69-111
45	Концепція, що спрямована на оптимізацію бізнес-процесів від етапу розроблення продукту, виробництва і до взаємодії з постачальниками та клієнтами – це:	3, с.65-73
46	Діяльність у напрямку досягнення стратегічної мети, адаптації економіки регіону до умов зовнішнього середовища, до різних викликів та загроз, забезпечення реалізації порівняльних переваг регіону – це?:	3, с.65-73
47	Що не належить до принципів регіональної політики України є?	3, с.65-73
48	План виконання рішень щодо реалізації концепції сталого розвитку був прийнятий на:	3,с.7-19
49	Вид діяльності, що включає аналіз, прогнозування соціально-економічного розвитку, визначення кращого варіанта розвитку, розробку і реалізацію заходів на досягнення визначених цілей – це?:	5,с.111-176
50	Основні характеристики глобальної рівноваги:	4,с.49-72
51	Фундаментальна основа традиційної економіки – це:	2,с.511-560
52	До новітніх факторів економічного зростання відносять:	2,с.511-560
53	Які з перерахованих груп факторів відносять до екстенсивних факторів економічного зростання?	2,с.511-560

54	Які групи факторів відносять до інтенсивних факторів економічного зростання?	2,с.511-560
55	Чим визначається актуальність екологічно збалансованого сталого розвитку?	2,с.411-413
56	Назвіть внутрішні аспекти політики екологічної безпеки України на сучасному етапі.	1,с.78
57	Які ключові елементи можуть увійти до моделі міжнародного екологічного порядку?	1,с.69-111
58	Якими є пріоритетні заходи щодо структурної перебудови та екологізації сфери туризму в Україні?	3,с.74-78
59	Як можна визначити стратегічну мету зміни моделей виробництва та споживання у сфері туризму в контексті реалізації екологічної політики?	5,с.111-176
60	Якими є пріоритетні засади щодо збалансованого розвитку енергетики?	5,с.111-176
61	Що є головним для зміцнення наукової бази сталого розвитку?	4,с.17-37
62	Стратегічний план характеризується	5,с.111-176
63	Цільові програми розвитку туризму побудовані за схемою	5,с.111-176
64	Поняття потенціал слід розглядати	5,с.111-176
65	Стійкість екосистем це:	1, с.69-111
66	Екологічна ємність території це:	1,с.69-111
67	Екологічний потенціал це:	1,с.24-43
68	Еколого- економічний потенціал регіонального рівня	1,с.24-43
69	Екологобезпечне виробництво це:	5,с.111-176
70	Потенціал – це....	1,с.69-111

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявський Г.О., Смирнов І.Г. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь). Навчальний посібник. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2014р. 300с.
2. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. Суми: “Університетська книга”, 2005. 654 с.
3. Писаревський І.М., Оболенцева Л.В., Угоднікова О.І. Управління сталим розвитком в туризмі: навчальний посібник. Харків.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2021. 96 с.
4. Садовенко А., Масловська Л., Серета В., Тимочко Т., Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник. 2 вид. Київ, 2011. 392 с.
5. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Видавництво КНТЕУ, 2009. 463 с.
6. Електронна бібліотека ОДЕКУ: www.library-odeku.16mb.com
7. Репозитарій ОДЕКУ: <http://eprints.library.odeku.edu.ua>

Додаткова:

8. Майєр Джеральд М., Раух Джемс Е. Філіпенко А. Основні проблеми економіки розвитку. К.: Либідь, 2003. 688 с.
9. Програма дій «Порядок денний на 21 століття». Пер. з англ.: ВГО “Україна. Порядок денний на 21 століття”. К.: Інтелсфера, 2000. 360 с
10. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>
12. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/en>
13. Sustainable Development Goals URL: Ukraine. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26294VNR_2020_Ukraine_Report.pdf